

Egyéni vállalkozás alapítása

Észak-Magyarországi JOGpontok

Az egyéni vállalkozási forma a természetes személyek számára lehetőséget nyújt gazdasági forgalomban való részvételre egy erre a célra alapított gazdasági társaság nélkül. Így a vállalkozni vágyó magánszemély, ha valamilyen tevékenységhez ért, végzettséggel és szaktudással, vagy a tevékenységhez szükséges személyes képességekkel

rendelkezik, egyéni vállalkozóvá válása indokolt és okszerű. Tekintettel arra, hogy ezen természetes személy ezen kvalitásait egy munkaviszony keretében a munkaerőpiacon eladni nem tudja, a tevékenység önálló végzése mellett dönthet. A törvényi meghatározás alapján természetes személy a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti letelepedés keretében üzletszerű – rendszeresen, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett folytatott – gazdasági tevékenységet egyéni vállalkozóként végezhet.

Ez azt is jelenti, hogy az egyéni vállalkozás alapításának menete a gazdasági társaságnál egyszerűbb és olcsóbb. A vállalkozás egyszerűsített formája miatt a könyvvitel vezetése is kevesebb adminisztrációs teherrel jár, mint egy cég esetén. Mivel ebben az esetben a természetes személy a saját neve alatt végzi a tevékenységet, nem merül fel az ember és cég közötti felelősségi kapcsolat megosztása, így minden a gazdálkodás során felmerülő kötelezettségért az egyéni vállalkozó egyszemélyben, a teljes magánvagyonával is felelőssé válik, amely az egyéni vállalkozásban rejlő egyik nagy kockázat. Jellemzően figyelembe kell venni azt a

tényezőit is, hogy a vállalkozni vágyó magánszemély nem rendelkezik minden kompetenciával, mely egy vállalkozás teljes irányításához szükséges. Adott esetben jól ért valamihez, mely a vállalkozásának az alapja lehet, de a vállalkozás vezetéséhez szükséges tudást vagy szakmai segítséget, adminisztrációt külső szolgáltatásként kell, hogy igénybe vegye, megvásárolja. Ennek megkönnyítése érdekében jelenleg is számos program, projekt és támogatás áll az egyéni vállalkozók rendelkezésére. A teljes igénye nélkül ide sorolandó az állam által is támogatott ún. inkubátorházak projekt, melynek keretén belül a vállalkozók az adott településen működő inkubátorházakban teljes körű infrastruktúrát és szolgáltatások egész körét vehetik igénybe. Az öngondoskodás, önellátás és önfoglalkoztatás jegyében az állam és az önkormányzatok kifejezetten támogatják a magánszemélyek egyéni vállalkozóvá válását, mint a munkavégzés egyik alternatíváját. Ezen kormányzati törekvés keretén belül számos segítség igénybe vehető, úgymint pályázati források, foglalkoztatási támogatások, start-up és egyéb vállalkozás beindítását segítő programok. Többek közt ilyen a fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása, vagy az évek óta nagy sikerrel működő

munkanélküliek és álláskeresők vállalkozóvá válásának támogatása, melyhez térítésmentesen részt vehetnek OKJ szakképesítést adó tanfolyamokon a helyi munkaügyi központok szervezésében, illetve vissza nem térítendő támogatást kaphatnak vállalkozás alapításra. A jelenlegi GINOP-5.1.10 pályázati konstrukció mind a fiatal vállalkozni vágyóknak, mind az álláskeresőknek is kínál alternatívákat.

Az egyéni vállalkozás megindítására elektronikus úton és személyesen is van lehetőség. Személyesen az alapítás az ország bármely okmányirodájában kezdeményezhető a személyazonosság igazolása mellett, meghatalmazotti eljárásra nincs lehetőség. Az elektronikus út igénybevételéhez a leendő egyéni vállalkozónak rendelkeznie kell Ügyfélkapu regisztrációval, amelyre személyesen bármely okmányirodában, kormányhivatali ügyfélszolgálati irodában vagy akár az adóhatóság ügyfélszolgálatán is lehetőség van. A regisztráció megtörténte után az interneten elérhető Webes ügysegéd felületére (www.magyarorszag.hu) belépve egy elektronikus űrlap kitöltésével és beküldésével

kezdhető meg a tevékenység. A webes felületen az egyéni vállalkozás módosítása is lehetséges a későbbiekben.

A tényleges elindításhoz meg kell adni a vállalkozás legfontosabb adatait, mint az adózási kérdések eldöntését, a járulékfizetési jogviszony megjelölését, valamint a székhely és az esetleges telephely(ek) vagy fióktelep(ek) megnevezését. Az egyéni vállalkozásnak a gazdasági társaságokhoz hasonlóan azt is meg kell jelölnie, hogy milyen fő, illetve egyéb gazdasági tevékenységet kíván folytatni az un. önálló vállalkozási tevékenységek jegyzéke (ÖVTJ) alapján.

Ha valamely gazdasági tevékenység gyakorlását jogszabály hatósági engedélyhez köti, az egyéni vállalkozó e tevékenységét csak az engedély birtokában végezheti. Képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó akkor folytathat¹, ha a jogszabályokban meghatározott képesítési követelményeknek megfelel, vagy ha nem felel meg, de az általa határozatlan időre foglalkoztatott

¹ A képesítési követelmények ésszerű csökkentésével kapcsolatos kormányzati feladatokról szóló 2054/2013. (XII. 31.) Korm. határozatban foglaltaknak megfelelően jegyzék tartalmazza azon tevékenységek, munkakörök szakterületek szerinti felsorolását, amelyek végzéséhez, betöltéséhez jogszabály képesítési követelményeket határoz meg.

személyek között van olyan, aki az előírt képesítéssel rendelkezik. A tevékenység abban az esetben is végezhető, ha a társaság javára egy harmadik személy megbízási jogviszony keretében végzi ezt a feladatot. A képesítési követelményeknek a tevékenység folytatása során folyamatosan meg kell felelni. Ha az egyéni vállalkozónak több telephelye (fióktelepe) van, a képesítési követelményekre vonatkozó előírásokat valamennyi telephelyen (fióktelepen) érvényesíteni kell.

Ezután be kell regisztrálni a vállalkozást a területileg illetékes Kereskedelmi és Iparkamaránál is, amelynek regisztrációs díja 5.000 forint összegű.

Az egyéni vállalkozói igazolvány kiváltása abban az esetben ingyenes, ha az egyéni vállalkozó kinyomtatja magának. Ha az igazolvány hatóság általi kiállítását kéri, annak illetéke jelenleg 10.000 forint és csak személyesen az okmányirodában kérhető, ahol helyben kiállításra kerül.

Az egyéni vállalkozó a tevékenységek végzése során az „egyéni vállalkozó” megjelölést vagy az „e.v.” rövidítést és nyilvántartási számát minden esetben köteles feltüntetni.

A fentiekből látszik, hogy az egyéni vállalkozás kedvező megoldás lehet azoknak, akik „kezdő” vállalkozóként ki szeretnék próbálni magukat a gazdasági szereplőként vagy esetleg másodállásként, „kiegészítő” tevékenységként végzik a vállalkozást egy főállású munka vagy iskolai tanulmányok folytatása, vagy nyugdíj mellett. Az egyéni vállalkozás gyakran választott vállalkozási forma abban az esetben is, ha a személy valamilyen tevékenység végzéséhez jól ért, azonban munkaviszony keretében nem hasznosítható jól a szaktudása és képességei (pl.: szerelők, tervezők, fordítók). Mivel az egyéni vállalkozást bármikor fel lehet függeszteni, illetve meg lehet szüntetni, ezért célszerű lehet egy ötlet kipróbálására is. Amennyiben a vállalkozás kinövi magát, akkor az egyéni vállalkozási forma helyett vagy azzal párhuzamosan a vállalkozó is dönthet egyéb gazdasági társasági forma alapítása mellett. Ezenkívül az egyéni vállalkozás bármikor megszüntethető egy egyéni cég létrehozásával is.

Fontos azonban megemlíteni azt is, hogy ugyan az állam számos eszközzel segíti, támogatja a vállalkozóvá válást, ennek szabályos működését és az esetleges visszaélések elkerülését kiemelten ellenőrzi. Ezen vizsgálat az ún.

„kényszervállalkozások” létrehozásának és a burkolt leplezett foglalkoztatás kiszűrésére irányul. Régóta kormányzati cél, hogy az egyéni vállalkozás önmagában ne helyettesítsen munkaviszonyt, azaz a munkáltatók széles tábora ne éljen azzal a lehetőséggel, hogy munkaviszonyban történő alkalmazás helyett munkavállalóikkal kiváltatják az egyéni vállalkozói igazolványt és őket nem munkaviszony keretében, hanem alvállalkozóként foglalkoztassák. Így születtek olyan korlátozások, amelyek figyelik, hogy az egyéni vállalkozó hány megrendelőnek, hány partnernek dolgozik, annak érdekében, hogy az „álmunkaviszony” jelensége visszaszoruljon. Ezen jelenség csak leginkább egyes szakmákra volt jellemző, így különösen a vagyoniörök, biztonsági szolgálatok, egyes informatikai területek, illetve perifériális szolgáltatást végzők esetében.

Az egyéni vállalkozás alapításához kapcsolódó különös feltételek

Általánosságban elmondható, hogy bármely természetes személy alapíthat egyéni vállalkozást, azonban mégis vannak

bizonyos jogszabályi korlátok és tilalmak, amelyeket ez a fejezet foglal össze.

Mielőtt a személyi feltételek részletezésre kerülnének, fontos kiemelni, hogy vannak olyan tevékenységek, amelyek nem végezhetőek egyéni vállalkozás keretében, ezek az alábbiak:

- a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti mezőgazdasági őstermelői tevékenység,
- a szolgáltatóállatorvosi tevékenység,
- az ügyvédi tevékenység,
- az egyéni szabadalmi ügyvivői tevékenység,
- a közjegyzői tevékenység valamint
- az önálló bírósági végrehajtói tevékenység.

Egyéni vállalkozó az a cselekvőképes – gondokság alatt nem álló nagykorú – lehet aki:

- magyar állampolgár,
- , az Európai Unió tagállamának vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államnak az állampolgára, továbbá az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes más állam között létrejött nemzetközi

szereződés alapján a letelepedés tekintetében az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam állampolgáraival azonos jogállást élvező személy

- a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozó, az előző pontban nem említett olyan személy, aki a szabad mozgás és tartózkodás jogát Magyarország területén gyakorolja,
- a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozó bevándorolt, letelepedett jogállású személy, vagy tartózkodási engedéllyel rendelkező személy.

Ezen az általános körön belül a jogszabályok tartalmazznak bizonyos korlátozásokat, illetve tiltásokat, amelyek a következőek. Nem lehet egyéni vállalkozó:

- kiskorú személy, valamint aki cselekvőképességet érintő gondnokság alatt áll,
- akit közélet tisztasága elleni, vagy vagyon elleni bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, illetve akit szándékos

bűncselekmény miatt jogerősen egy évet meghaladó, végrehajtandó szabadságvesztére ítélték, és még nem mentesült az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól bűncselekmény,

- aki el van tiltva az adott foglalkozás gyakorlásától,
- aki egyéni cég tagja vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja,
- egy természetes személynek egyidejűleg egy egyéni vállalkozói jogviszonya állhat fenn.

A fentiekén túl az alapítás kapcsán részletezett képesítéshez, illetve hatósági engedélyhez között tevékenységek gyakorlásához az adott feltételeknek is meg kell felelni.

A korlátozások közül fontos kiemelni, hogy egy személy egyszerre csak egy gazdasági társaságban lehet korlátlanul felelős tag (így ezen szabály vonatkozik az egyéni vállalkozóra, egyéni cég alapítójára, közkereseti társaság tagjára, betéti társaság beltagjára). Azonban azt semmi sem akadályozza, hogy korlátolt felelősségű tagként (tulajdonosként) más gazdasági társaságok életében közreműködjön az egyéni vállalkozása mellett a vállalkozó.

A tulajdonosi kapcsolattól el kell különíteni azt az eshetőséget, amikor az egyéni vállalkozó egy másik cégben vezető tisztségviselői (ügyvezetői) pozíciót tölt be. Azonban a törvényi szabályozás alapján közkereseti társaság ügyvezetője csak a tagok közül kijelölt személy lehet. Míg betéti társaság esetén csak annak beltagja tölthet be vezető tisztségviselői pozíciót, így természetesen egyéni vállalkozó egyidejűleg ilyen pozíciót sem tölthet be. Korlátolt felelősségű társaság ügyvezetői pozícióját elvállalhatja mind megbízási jogviszony, mind munkaviszony alapján. Társadalombiztosítási szempontból a különböző biztosítotti jogállások tisztázása sokrétű lehet, amely kihathat az egyéni vállalkozóként fizetendő járulékokra is.

Annak sincsen természetesen akadálya, hogy az egyéni vállalkozó a vállalkozása mellett máshol bejelentett munkaviszonnyal vagy esetleg nappali tagozatos intézményben tanulói jogviszonnyal rendelkezzen. Ha az egyéni vállalkozás a fentiekhez hasonló „másodállásban” kerül végzésre, akkor a vonatkozó járulékfizetési szabályok jelentősen kedvezőbbek lehetnek, tekintettel arra, hogy a

vállalkozó már máshol is rendelkezik biztosítási jogviszonnal.

A fenti eseteket összefoglalóan egyidejűleg fennálló, több biztosítással járó jogviszonnak nevezzük. Összefoglalóan elmondható, hogy ilyen esetben a járulékalap után mindegyik jogviszonyban meg kell fizetni a nyugdíjjárulékot és az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot. Annak az egyéni vállalkozónak, aki egyben társas vállalkozóként is biztosított, egyéni vállalkozói járulékfizetési kötelezettsége választása alapján az általános szabályok, az átalányadózás vagy egyszerűsített vállalkozási adóra vonatkozó szabályok szerint áll fenn, amelyek részleteit egy következő fejezet tárgyalja. Ez esetben a társas vállalkozásnál fennálló járulékfizetési kötelezettség alapja a ténylegesen elért, járulékalapot képező jövedelem. Az egyéni vállalkozó a társas vállalkozás részére a tárgyév január 31. napjáig tett nyilatkozat alapján évenként az adóév egészére választhatja, hogy a járulékfizetési alsó határ után történő járulékfizetési kötelezettséget társas vállalkozóként teljesíti.

Ettől eltérő szabályok alkalmazandóak akkor, ha a többes biztosítási jogviszony kisadózó státusszal párosul. A

kisadózókra a fentiekől eltérő szabályok vonatkoznak, amelyek értelmében abban az esetben, ha nem áll heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban is, vagy nem folytat nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat, akkor főfoglalkozású társas vállalkozónak minősül. A társas vállalkozókra való részletes szabályozást jelen kiadvány nem tartalmazza.